JÄRPABO, Södra eller Stora Soldattorp Carlsnäs

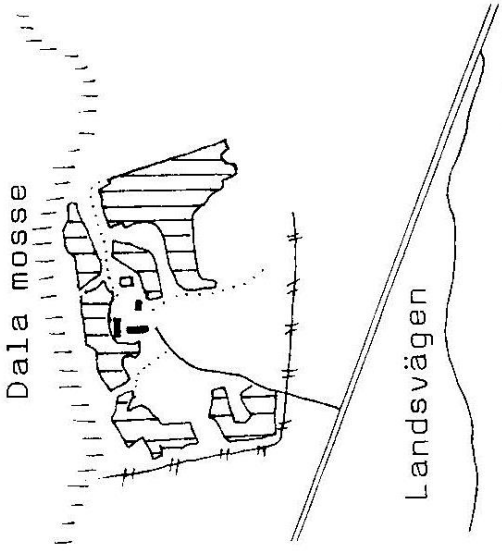

Byhults soldattorp uppbyggdes förmodligen i juli månad 1686, eftersom gården vid tinget den 21/6 1686 fick åläggande att inom 14 dagar ha soldattorpet klart. Som alla andra soldattorp uppfördes det så långt ut på ägorna som möjligt, i detta fallet på sluttningen ner mot Dala mosse. Under den långa tid, som torpet funnits, har en hel del åker kunnat uppodlas, dock inte mer än vad naturen tillät. Från 1816 har soldattjänsten varit vakant. Rusttjänsten upphörde 1/1 1886.

1686 hörde torpet till roten nr 145 vid Jönköpings regemente och överstelöjtnant Zachris Rosbachs kompani. Sedan blev det nr 89 vid Mo härads kompani. Efter 1816 var torpet indelt till gevärshantverkare. 1865 uppskattades torpet till 1/16 förmedlat mantal.
Boden på torpet säges vara från torpets begynnelse. Huset byggdes 1885 och påbyggdes 4 varv 1931. Gamla huset låg längre åt väster, vid linden på gården. Ladugården byggdes om strax före kriget. 1955 täcktes den med det gamla teglet från Carlsnäs. Gamla lagården låg närmre huset. Den lilla lagården är flyttad från Jonsbo till Järpabo.
Arrendet har utgått med 3 dagsverken i veckan. Och så skulle det göras hjälpedagsverken vid skörden och när man skulle plocka potatis.
De sex små åkrarna omfattade 4 tunnland. Bete hade man på skogen och mossen.

SOLDATER

1686	Vacant
1688-1697	Sven Jonsson, antagen 1688. Avsked 1697.
1716	Jon Svensson, född 1685. Antagen i mars 1716 24/10 1715 soldathustrun Elin Håkansdotter
1717-1728	Nils Nilsson, född 1696, ogift. Antagen i april 1717. Avsked 1728.
1729-1740	Per Andersson (Byman). Antagen 1728. Kvar 1740.
1747	Reservsoldaten Peter soldaten Daniels hustru

Peter Ekelund, född 11/10 1726 i Lammaskog i Vrigstads sn och död 2/3 1808 på Moen. Gift 25/3 1748 med
Katarina Persdotter, född 1726 och död 1785 på Järpabo

Anna	född	1756	på Järpabo.	Död ung
Ingrid	juni	1755	"	
Lena		1763	"	Död ung
Alexander		1765	"	Död ung
Maja Stina		1770	"	Död ung
Magnus		1776	"	Död ung

Peter gift andra gången 1/10 1786 med
Margareta Torsdotter, född 1752 och död i mars 1805 på Moen, begravd 10/3

Jonas	född	1787	på Järpabo.	Död ung
Magnus		1788	"	
Jonas Peter		1788	"	Död ung

Antagen till soldat 10/11 1744 och fick avsked 16/6 1788
Hustrun Katarina kom från Lökeryd i Svenarums sn.
Hustrun Margareta bodde vid giftermålet på Nydala.
1790 till Moen under Hunnavik.

Isak Lohm, född 27/9 1763 och död 4/2 1823 på Järpabo. Gift 1790 med
Brita Månsdotter, född 27/4 1762 i Långö Norregård och död 2/7 1828 på Änkhuset under Långö

Stina	född 19/4	1792	på Järpabo	
Brita Stina		1793	"	Död före 1797
Lena Kajsa	5/4	1796	"	
Sara Greta	4/4	1798	"	

Antagen till soldat 1790 och fick avsked omkring 1800.
Brita med barnen flyttade 1803 till Britas föräldrar i Långö Norregård och 1815 till Änkhuset.
Brita avled av bröstsjuka 66 år gammal. Började tjäna vid 9 år. Gift 1790 med soldaten Isak Lohm. Ett ledsamt äktenskap, vartill mannen väl visst var orsaken genom sin liderlighet. Han dog 1823, sedan de ej på flera år bott samman. Hade samma år anfall av sin "ansvaghet" men kom sig. Haft annars jämn hälsa utom ett halvt år. Sjuknade i Boestad och hann hem för att dö. Begrovs den 6 juli.
Dottern Stina flyttade 1813 till Kristianstad.
Dottern Lena flyttade 1813 till Skåne.
Dottern Sara Greta sjuklig och oförmögen att tjäna.
"1823 den 4 februari fann dragonen Svensk (på Morydet) Lohm i Moboda hage liggande framstupa i snön. Dragonen Gof (på Dala GT) och Johannes på Nyanäs hjälpte till att

bära Lohm till Moboda och lade honom på ett bräde i stugan, där Lohm genast avled. De erforo brännvinslukt. Han hade gått hemifrån i skymningen dagen före. Hade gått hit och dit på stigen och inte rört sig, sedan han föll omkull. Orgeltramparen Anders på Korparydet hade tidigare på morgonen den 4 februari gått till Mobo men ingenting märkt. Petter i Haborarp nämnde, att Lohm vid middagstiden den 3 februari varit där och fått någon välfägnad samt att han då brukade sitt vanliga ohöviska tal. Petter Larsson i Dala gjorde den viktiga anmärkningen, att Lohm dagen före i Dala, där han var den föregående natten, haft flera sedlar i sin plånbok, men då han fanns, hade han bara 12 sk Banco kvar. Lohm hade på flera år inte bemödat sig att tjäna, likväl aldrig varit utan pengar. Hans leverne var med ord och gärningar högst anstötligt, och han var benägen för dryckenskap och svordomar. Orgelnisten Sandberg och Magnus i Gåeryd hade otaliga gånger hört honom säga, att han, när han erfor det lida till slut, vid Nydala själv skulle ända sitt liv, ett utlåtande, som väl kan förenas med hans grova gäckeri om odödlighet och belöning eller straff i det tillkommande."
Lohm hade 1821 fallit och skadat sig så svårt, att han fick hjälp av rotarna i tur och ordning.

Nils Månsson Ryd, född 25/6 1778 på Nyanäs och död 1/10 1815 i Skaftnäs. Gift i februari 1802 med
Lena Håkansdotter Ström, född 4/12 1784 på Skaftnäs soldattorp och död 27/3 1843 på Änkhuset under Långö
Karl född 11/9 1805 på Järpabo
Sara Maria 23/7 1808 "

Ryd kom 1800 från Nyanäs och antogs till soldat. Han fick avsked 1813 och flyttade då till Moboda.
Bevistade alla under hans tjänstetid förevarande krigståg och kampanjer. Blev i senaste pommerska kriget träffad av en kula, som slog ut ett par tänder och blev sittande i trakten av svalget, varifrån han en lång tider efter kom att händelsevis hosta upp henne. Fick avsked och pension 1813. Sedermera hälftenbrukare i Moboda och Skaftnäs. Understöd ur krigsmanskassan 1834 med 1 Rd, 1835 med 2 Rd. Testamentspengar 1814 2 sk, fattigprocenten 10 sk.

Abraham Färdig, född 27/1 1795 på Klinthults ryttartorp Gisabo

Kom 1813 från backstugan Lyckan under Klinthult. Blev borta i kriget 1814. Det var sista soldaten på Järpabo.

TORPARE på Järpabo

Nils	född	1755	
Lisken		1753	
Lena Stina		1782	Bodde på Järpabo 1784
Kerstin		1785	Alla borta 1790

Sven	född	1750	
Lena		1754	
Sara		1778	
Katarina		1782	Bodde på Järpabo 1790
Petter		1784	Alla borta före 1797

Jöns Andersson, född 29/3 1790 i Hagshults sn
Gift 1/5 1814 med
Maja Lisa Svensdotter, född 5/11 1784 i Staveryd

Lisa Stina	född	12/3	1816 på Järpabo
Anders		12/9	1817 "
Anna Lena		1/11	1819 "
Johannes		12/1	1822 "
Brita Maja		4/1	1825 "

Jöns kom 1811 från Hagshults sn till Bäckaryd, flyttade 1812 till Stora Byhult, där han träffade sin blivande hustru. Den 27/1 1814 fick hon ett par dödfödda tvillingar. 1815 flyttade de till Järpabo. 1826 tilldelades de en psalmbok. Borta 1834 utan att det angetts, vart de tagit vägen.

Brita Maja Mattisdotter Marck, född 10/12 1760 i Staveryd
och död 5/9 1829 på Järpabo

Maja Lisas moder, som kom 1815 från Fredriksdal. Änka efter Sven Eriksson i Långö Mellangård. Rördes av slag 1813. 1815 och 1816 fattigvård med 17 sk 4 rst.

Johannes Jönsson, född 28/5 1796 på Skogsdal och död 13/6 1849 på Järpabo. Gift 26/12 1823 med
Katarina Johansdotter, född 3/12 1799 på Törnsberg
och död 18/2 1783 på Hagenborg

Karl Gustav	född	7/2	1825 i Stora Byhult
Anna Lena		9/6	1827 på Store Sten
Johanna Katarina		27/12	1829 "
Klas		1/9	1834 "
Sven		3/10	1837 på Järpabo. Död 5/5 39
Inga Maria		13/4	1840 "
Jonas Frans		19/4	1842 "

1834 från Store Sten. Katarina flyttade 1859 till sonen Karl Gustav på Hagenborg.
Det var om denna Katarina, som Gustav på Bagghemmet berättade, att hon var en påskakäring, som av sina två kor fick lika mycket mjölk som av tio kor. Eftersom hon sägs vara påskakäring, hade hon nog inte mjölkharar. Hon hade troligare tagit sanket från andras mjölk genom att på påskmorgonen gå ut på lagårdsbacken och ropa: "Så långt detta ropet höres, så är sanket mitt." Annars var det kanske så enkelt, att de skötte om korna väl och hade vinterfoder till dem.

Karl Gustav Johannesson, född 7/2 1825 i Stora Byhult
Gift 31/12 1853 med
Anna Kajsa Karlsdotter, född 29/1 1832 i Långö Norregård
Karolina Kristina, född 8/4 1855 på Järpabo
Johannes 1/11 1856 "
Klas Johan 22/5 1859 "

1859 till Hagenborg.

Johannes Sunesson, född 7/11 1821 i Lilla Hunnavik och död 22/3 1898 på Järpabo. Gift 12/5 1859 med
Anna Lisa Andersdotter, född 12/12 1818 i Staveryd och död 21/1 1887 på Järpabo
Karl Johan född 20/8 1860 på Järpabo
Emma Lovisa 20/8 1860 "
Anna var gift första gången 23/5 1846 med
Johannes Nikolausson, född 7/9 1819 i Östra Hult och död 21/4 1856 i Långö Södergård, där de arrenderade 1/4
Lisa Kristina född 2/8 1846 i Långö Södergård
Klas August 27/9 1851 "
Johannes 22/11 1853 "

1859 från Nydala herrgård
Dottern Lisa gift 27/12 1874 med Johannes Petersson i Hubbestad

Karl Johan Johannesson, född 20/8 1860 på Järpabo och död därstädes 17/2 1955. Gift 21/11 1885 med
Emma Karolina Andersdotter, född 18/6 1867 i Kärda sn och död 4/10 1934 på Järpabo
Anna Maria född 2/7 1887 på Järpabo /Norrahammar
Hildur Alfrid 19/10 1888 " /Sjötorp
Ester Teresia 28/8 1890 " /Carlsnäs
Emma Cecilia 22/11 1892 " /Aneby
Karl Axel Egon 31/12 1894 " /Hestra

Klas Erik Hjalmar,	född 9/8	1896	på Järpabo	/Aneby
Hanna Kristina	20/10	1898	"	
Knut Ivan	28/1	1900	"	/Långö
Johan Bertil	16/10	1902	"	/Järpabo
Elin Anna Adelina	20/5	1904	"	/Fägerhult
Gerda Linnea	29/8	1906	"	/Järpabo
Hanna Elisabet	22/5	1908	"	/Gåeryd
Alice Lilly Karolina	25/4	1910	"	
Ture Gustav Sigvard	20/12	1913	"	

Karl övertog Järpabo vid giftermålet och bodde där hela sitt 95-åriga liv.
Johan och Gerda bor ännu kvar på Järpabo.
Ester var husföreståndarinna på Carlsnäs från 1921 till sin död 13/9 1959.
Hanna Kristina avled 5/10 1900.
Alice Lilly Karolina avled 22/8 1913.

I domboken finns omnämnd en torpare på Järpabo redan på 1730-talet, Jonas Persson
25/10 1731 förliktes Jonas Persson på Järpabo med Jon Andersson på Västra Hult om otidigheter och övervåld
27/2 1734 kärade Peder Simonsson i Borgen mot Jonas Persson på Järpabo om skuldfodran
1/2 1738 instämde hovrättskommissarien Erland Limaeus i Uveryd Jonas Persson på Järpabo för att Johan och dess syster lockat en piga till sig ur Limaeus tjänst

1755 blev soldaten Peter Ekelund genom eldsvåda alldeles utfattig.